

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

Jaarrapportage 2023

De Bibliotheek West-Brabant

www.bibliotheekwb.nl

de Bibliotheek
West-Brabant

Voor je ligt het jaarverslag 2023 van de Bibliotheek West-Brabant, waarin we je meenemen in het verhaal van de bibliotheek. We laten zien voor welke maatschappelijke opgaven we ons vol inzetten en welke doelen en resultaten we nastreven.

Alle medewerkers en vrijwilligers van de Bibliotheek West-Brabant hebben daar keihard aan gewerkt. Aan ambitie en enthousiasme is geen gebrek. De organisatie is volop in beweging en aan het doorontwikkelen.

Programmering, diensten en producten zetten we zoveel mogelijk organisatiebreed in. De weergave hiervan is terug te vinden in het algemene gedeelte van het verslag, waar mogelijk lokaal doorvertaald. Tegelijkertijd blijft er ook ruimte en aandacht voor lokale initiatieven en samenwerking, die in dit jaarverslag te vinden zijn op de specifieke pagina's van de gemeente.

Met vriendelijke groet,

Roos Herman

Directeur/bestuurder

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Financiële uitdaging 4

Bouwstenen 5

Inclusie en Toegankelijkheid 6

Medewerkers 7

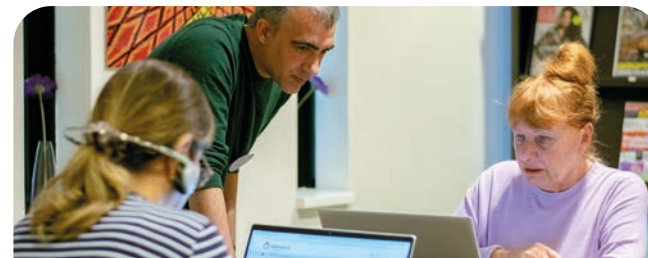
Innovatie 9

Duurzaamheid 10

Locaties 11

Kwaliteit en Impact 12

Vrijwilligers 14

Maatschappelijke opgaven 17

Domeinen 19

Leesbevordering 20

Basisvaardigheden 27

Informereren 35

Digitale Geletterdheid 43

Ontwikkeling van de ledenaantallen 47

Inleiding

Koning Willem-Alexander benadrukte het in de troonrede van 19 september 2023: de bibliotheek is een plek waar mensen kunnen lezen, leren en elkaar ontmoeten. De bibliotheek draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van alle inwoners. De manier waarop verandert en vernieuwt continu. De bibliotheek is een moderne, maatschappelijke, educatieve organisatie in het hart van de samenleving.

Elke Nederlander moet op redelijke afstand van zijn huis een bibliotheek kunnen vinden. Naast deze fysieke locaties weten mensen ook online de Bibliotheek te vinden en die bieb is altijd open! De bibliotheek van vandaag is er voor iedereen in onze samenleving. Het is de meest bezochte openbare instelling in ons land. Gratis toegankelijk voor iedereen die hulp nodig heeft bij taal, digitale vaardigheden en communicatie met overheidsinstellingen.

Samen met partners in het onderwijs, zorg- en welzijnsorganisaties en de overheid werkt de Bibliotheek aan kleine en grote maatschappelijke vraagstukken. Met een ideaalbeeld waarin iedereen volwaardig deelneemt aan de maatschappij. De Bibliotheek is een onmisbare, eigentijdse bondgenoot voor gemeenten en de provincie. Het is een relevant platform dat vraagt om duurzaam onderhoud. Om mee te blijven bewegen en door te groeien.

Op 2 november hebben we samen met de gemeenten in West-Brabant een volgende stap gezet in de continuering van de samenwerking voor het bibliotheekwerk met het **samenwerkingsconvenant 2024-2027**. Een unieke, bijzondere samenwerking tussen acht betrokken gemeenten en de Bibliotheek West-Brabant voor opnieuw een periode van vier jaar.

Samen zien we een convenant als een solide basis voor een optimale regionale samenwerking. Met het convenant wordt flexibiliteit in lokale keuzes van gemeenten geboden in combinatie met meer zekerheid over de toekomst van de Bibliotheek West-Brabant. Daarnaast schept het meer duidelijkheid over de doorbelastingen en kosten voor de deelnemende gemeenten.

Het afsluiten van dit convenant zorgt voor het adequaat in stand houden van een kwalitatief goed bibliotheeknetwerk. Daarnaast zorgt het convenant voor een slag in efficiëntie en effectiviteit, omdat het beschrijft hoe gemeenten en bibliotheek gezamenlijk afstemmen bij veranderingen.

Financiële uitdaging

In 2023 is de Bibliotheek West-Brabant voor een financiële uitdaging komen te staan. Er is een financieel tekort ontstaan o.a. door de torenhoge inflatie en de stijging van de cao-lonen. De indexatie op de subsidies lag substantieel lager. De huidige financiële structuur past niet meer bij de werkelijkheid en groeit niet mee met de ontwikkelingen. Om de Bibliotheek West-Brabant financieel gezond te houden, is ervoor gekozen om een financieel specialist aan te trekken die een nieuwe financiële structuur voor 2024-2027 heeft opgezet.

Door de nieuwe financiële structuur is zichtbaar geworden waar de tekorten zijn ontstaan. We gaan 2024 in met een niet sluitende begroting. Deze financiële uitdaging is een landelijke tendens en speelt in de gehele branche. Vanaf 2025 komen er door de nieuwe WSOB vanuit het rijk extra middelen voor de bibliotheken beschikbaar. In het eerste kwartaal 2024 vinden er gesprekken met de gemeenten plaats om de financiële situatie toe te lichten. Samen onderzoeken we op welke manier we ervoor kunnen zorgen dat de Bibliotheek West-Brabant financieel gezond blijft zodat wij onze vertrouwde diensten kunnen blijven bieden aan de inwoners van West-Brabant.

Bouwstenen van de Bibliotheek West-Brabant

De Bibliotheek West-Brabant verricht het bibliotheekwerk conform de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (WSOB) voor de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.

In 2023 is er hard gewerkt aan de doorontwikkeling van de organisatie. Er zijn grote slagen gemaakt in bijvoorbeeld de interne communicatie, het maken van eenduidige werkprocessen, het opzetten van de contractmanagement maar ook op het gebied van HR, BHV, ICT en financiën.

Om de maatschappelijke opgaven en domeinen vorm te kunnen geven, zijn bouwstenen van essentieel belang. Deze bouwstenen staan onderling in verbinding met elkaar en vormen het fundament en cement van onze organisatie. In dit hoofdstuk laten we zien aan welke bouwstenen we, in 2023, hebben gewerkt.

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

De Bibliotheek West-Brabant is er voor iedereen. Je treft er jonge en oude gebruikers, met verschillende achtergronden. Ieder zoekt en vindt er wat anders: online of in de huiskamers. We willen ervoor zorgen dat er zo min mogelijk fysieke-, mentale-, digitale- of talige barrières bestaan. Dat alle diensten laagdrempelig te gebruiken zijn. Dat mensen zich welkom voelen en zich herkennen in het aanbod, de organisatie en communicatie. Kortom: dat we een fijne plek zijn waar we samen kunnen leren, lezen, doen, ontmoeten en (jezelf) zijn. Dat is voor ons een inclusieve en toegankelijke bibliotheek.

Het afgelopen jaar hebben we binnen de eigen organisatie extra geïnvesteerd in bewustwording over het thema en het activeren van collega's en teams om hiermee aan de slag te gaan in hun (dagelijks) werk. Het thema is duidelijk meer gaan leven en er zijn al veel mooie praktijkvoorbeelden hoe we hier inmiddels mee bezig zijn binnen de Bibliotheek West-Brabant.

In 2023:

- Hebben we in alle kernvestigingen een **toegankelijkheidsonderzoek** uitgevoerd. Verschillende testers zijn gevraagd om de vestiging te beoordelen op verschillende punten van toegankelijkheid en inclusie. Zoals voorzieningen, gastvrijheid, werkplekken, fysieke toegankelijkheid, inclusief aanbod etc. Als vervolg hierop wordt een campagne ontwikkeld die in 2024 uitgerold zal worden. Hierbij vragen we bezoekers naar hun idee van '**de ideale bibliotheek**'.
- Is er een **toegankelijkheidsmeldpunt** geopend, waar gebruikers en collega's hun tips voor een inclusievere en toegankelijker bibliotheek kwijt kunnen. Intern zoeken verschillende afdelingen elkaar meer op, om goed in te spelen op de verschillende tips en perspectieven. Zo werkt de facilitaire afdeling nu structureel samen met degenen waar toegankelijkheidstips binnenkomen.

- Hebben we intern gewerkt aan **bewustwording en een inclusieve organisatiecultuur**: er zijn inclusieve huisregels opgesteld voor onze vestigingen (in 2024 worden ze geïmplementeerd) en alle collega's volgen een traject over inclusie en toegankelijkheid, én een training over 'Cultuursensitief werken en Inclusie op de werkvloer' door Antidiscriminatiebureau Radar. Specialisten hebben onder meer de trainingen 'Objectieve werving & selectie' en 'Digitale Toegankelijkheid' gevolgd.
- Is **inclusie en toegankelijkheid uitgewerkt in diverse (beleids)stukken**: het strategisch HR-beleid, het vrijwilligersbeleid, het beleid ontwikkelgesprekken, het collectiebeleid, het concept stagebeleid, het communicatieplan I&T en een conceptplan inclusieve werving & selectie is ook gereed.
- Is een **nieuwe huisstijl** geïmplementeerd, die de toegankelijkheid vergroot. In de huisstijlrichtlijnen van de Bibliotheek West-Brabant is een apart hoofdstuk ingericht voor inclusieve en toegankelijke communicatie.
- Houden we in onze communicatie-uitingen rekening met **taalniveau B1** en gebruiken we **afbeeldingen die representatief zijn** voor de verschillende doelgroepen in West-Brabant.
- Is Inclusie & Toegankelijkheid een vast onderdeel in de **contentkalender** van onze socials.
- Is er aandacht geweest voor Inclusie & Toegankelijkheid binnen onze programmering tijdens de **Week van de Toegankelijkheid**, de **Week van Lezen & Schrijven** en het **Belevenisfestival**. En hebben we dienstverlening aangeboden waardoor meer mensen mee kunnen doen in de maatschappij: oefenen met cijfers, mediawijsheid, kwispellezen en activiteiten gericht op leven met geheugenproblemen.

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

Deskundigheidsbevordering

Er is organisatiebreed ingezet op verschillende opleidingen en deskundigheidsbevordering.

- 11 Programmamedewerkers hebben de **introductie-cursus Community Librarian** afgerond zodat zij geïnspireerd worden om samen met 'de buurt' toegang tot literatuur, opleiding & ontwikkeling, cultuur, informatie en digitale vaardigheden te faciliteren. Professor David Lankes, één van de grondleggers van de Community Librarian-gedachte, noemt het als volgt: *"Bad libraries only build collections. Good libraries build services (and a collection is only one of many). Great libraries build communities."*
- Afgelopen jaar hebben 13 medewerkers een **Design Thinking training** gehad.
- Al onze nieuwe medewerkers zijn opgeleid in het werken met **Microsoft Teams**, zodat er eenvoudiger samengewerkt kan worden.
- In maart 2023 volgden 36 medewerkers de **training 'Weerbaarheid'**. Hiermee willen we onze programmamedewerkers, servicemedewerkers en medewerkers publieke dienstverlening weerbaarder maken in moeilijke situaties op de werkvloer; hier krijgen zij met grote regelmaat mee te maken. Door goed toepasbare vaardigheden aan te leren, maar vooral door hen inzicht te geven in de werking van een aantal toepasbare mentale tools, kunnen ze hier beter mee omgaan.
- Om de meerjarendoelen van de Bibliotheek West-Brabant te realiseren is **Verbindend Leiderschap** essentieel. De leidinggevenden zijn de mensen die alle medewerkers meenemen in de ontwikkelingen waar we op inzetten. Alle leidinggevenden hebben met succes deze incompany training gevolgd.
- In het kader van inclusie en toegankelijkheid kregen al onze medewerkers een training **'Cultuursensitief werken'**, over o.a. microagressie en onbewuste vooroordelen op de werkvloer.
- Inzicht en verdieping in de drijfveren van eigen medewerkers.

Op het gebied van leesbevordering in het onderwijs zijn voor de leesmediaconsulenten scholingsbijeenkomsten georganiseerd.

- **De goed afgestemde aanpak**, een manier om het leesonderwijs kwalitatief te verbeteren. Hierbij werd o.a. gebruik gemaakt van het model van Knoster. Daarnaast is het Masterplan Basisvaardigheden van Minister Wiersma aan de orde gekomen.
- Diverse **workshops** ter inspiratie o.a. de kenniskaravaans gegeven door Cubiss.
- **Uitwisseling met collega's** van naburige bibliotheek Oosterschelde met een vergelijkbaar team leesmediaconsulenten/werkgebied.
- Twee leesmediaconsulenten hebben de landelijke **'Train de trainer Open Boek'** met succes gevolgd en de vijf huidige trainers hebben de landelijke bijscholing gevolgd.
- Vier leesmediaconsulenten hebben de **landelijke opleiding tot leesconsulent** afgerond en hun certificaat gehaald.
- Één leesmediaconsulent heeft een specialisatie voor **consulent vo** afgerond.
- De programmamedewerkers hebben een inhoudelijke **training 'de Bibliotheek op school'** gevolgd.
- De programmamakers volgen de **opleiding 'Leiderschap in lezen'**, georganiseerd door Cubiss.

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

Nieuwe cao OB 2023-2024

Op 27 maart 2023 hebben de onderhandelingsdelegaties van de VOB en de vakbonden FNV en CNV een mondeling principeakkoord bereikt over de cao OB. De looptijd van de cao OB is van 1 januari 2023 tot en met 31 maart 2024. Hierin is afgesproken dat de bruto maandsalarissen per 1 april 2023 stegen met eerst 2% en daarna met nog eens € 125 bruto. De eindejaarsuitkering bedraagt met ingang van 2023 4% per jaar.

Jaarurensystematiek

In de cao is ook de implementatie van de Jaarurensystematiek (JUS) opgenomen, dit is echter niet verplicht. De Bibliotheek West-Brabant deed in 2023 onderzoek of de jaarurensystematiek past bij de organisatie. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de JUS passend zou kunnen zijn voor de Bibliotheek West-Brabant. In 2024 gaan we aan de slag met het opstellen van een implementatieplan, waarin de randvoorwaarden en knelpunten verder uitgewerkt zullen worden.

FUWA binnen Bibliotheek West-Brabant

Binnen de branche Openbare Bibliotheken bestond al jaren de wens om functies op een andere manier te 'wegen'. Vorig jaar is het nieuwe functiewaarderingssysteem gemaakt, genaamd FUWA OB/KE. FUWA OB/KE bestaat generieke functieprofielen voor de totale branche Openbare Bibliotheken en Kunsteducatie. In de eerste helft van 2023 werd deze FUWA in overleg met de OR uitgerold binnen de Bibliotheek.

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

Meerjarenproject CRM

Enige tijd geleden zijn we gestart met het **meerjaren-project CRM**. Dit is een omvangrijk traject waarvoor een bestemmingsreserve is gemaakt. Dit systeem is in 2023 gekoppeld aan het bibliotheekstelsel waarna we in 2024 aan de slag gaan met het uitwerken van campagnes.

Samen met onze collega-bibliotheek Theek5 hebben we gekozen voor een CRM-systeem dat al bij verschillende andere bibliotheken wordt gebruikt. De regionale samenwerking heeft ook toegevoegde waarde op het gebied van bevordering van kwaliteit, efficiëntie en continuïteit van bibliotheekdiensten. Daarnaast bevordert het ook de onderlinge kennisdeling.

Olifantenpaadje

In 2023 is een nieuw ticketingsysteem geïmplementeerd en zijn medewerkers voor het gebruik hiervan getraind. Dit systeem zorgt ervoor dat we beter, efficiënter en met meer aandacht voor privacy/AVG kunnen vastleggen hoeveel en welke inwoners deelnemen aan activiteiten van Bibliotheek West-Brabant.

Design Thinking

Er is in 2023 met een multidisciplinaire groep collega's gewerkt aan zeven innovatieprojecten middels Design Thinking:

- Belevenistafel & Geheugenhuis
- dBos & Digitale Geletterdheid
- IDO on tour
- Media UkkieLab
- Wachtverzachter (ouders jonge kind)
- Jongerencommunity
- Kennismaking bibliotheek po leerlingen

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

In 2023 is een duurzaamheidsscan uitgevoerd om de maatschappelijke impact te onderzoeken en van daaruit de komende jaren een beleidsstrategie te ontwikkelen. Hiermee levert de Bibliotheek West-Brabant actief een positieve bijdrage aan de Sustainable Development Goals zoals vastgesteld door de Verenigde Naties.

Tijdens de Klimaatweek mochten we de **Duurzaamheidsaward** van Energiek Moerdijk in ontvangst nemen, deze werd uitgereikt door wethouder Bennie Blom. De Bibliotheek West-Brabant ziet de award als een aanmoediging om samen met netwerkpartners verder met het thema duurzaamheid aan de slag te gaan.

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

Herkenbaarheid

We willen dat alle bibliotheken in West-Brabant duidelijk herkenbaar zijn als bibliotheek. Je moet je weg kunnen vinden naar de bibliotheek. Op deze plek moet je jezelf kunnen zijn en je altijd welkom voelen. Onze locatie, collectie, programmering, activiteiten en samenwerkingen dragen hieraan bij.

In 2023 is signing aangebracht in de bibliotheek in Rijsbergen, Zevenbergen, Rucphen, Oudenbosch, Ossendrecht, Bergen op Zoom, Roosendaal en Wouw. Hiervoor zijn er gesprekken gevoerd met verhuurders, partners en gemeenten, omgevingsvergunningen aangevraagd en de voorstellen zijn door de welstands-, monumenten- en stadsgezichtcommissie onder de loep genomen. Dit zorgde voor een gezamenlijk eindresultaat.

Voor 2024 gaan we deze inhaalslag ook voor Halsteren en Hoogerheide uitvoeren.

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

Effectmeting

We willen naast ons bereik (aantallen) ook over effecten leren van onze producten en dienstverlening op persoonlijk en maatschappelijk niveau. Gezamenlijk met alle gemeenten hebben we ervoor gekozen te starten met het uitvoeren van effectmetingen op twee onderdelen: de Bibliotheek *op school* (dBos) en de aanpak voor laag (digi)taalvaardigen.

Effectonderzoek dBos

In 2023 hebben we de effectmeting, waar we in 2022 mee zijn gestart, voortgezet en verbeteringen doorgevoerd in het proces. De effectmeting is nu ingebed in het evaluatieproces met een school. Zo leidt een evaluatie & voortgang samen met de effectmeting tot een nieuw leesmediaplan voor (en met) de school. In 2023 hebben de leesmediaconsulenten en programmamakers bij 49 van de 120 scholen evaluatiegesprekken gevoerd (vs. 24 scholen in 2022).

- De effecten met betrekking tot de leerlingen scoren het hoogste in 2023: boeken kunnen kiezen die passen bij interesse en niveau, meer boeken lezen, plezier beleven aan lezen en een betere leesvaardigheid zijn thema's waar de scholen het effect van dBos zien (gemiddelde score van 3,4 tot 3,7 op schaal van 5). Voornamelijk de effecten m.b.t. ouders en leerkrachten kunnen nog groei gebruiken, hoewel die gestegen zijn t.o.v. 2022.
- De professionalisering van het samen met de school werken aan evaluatie, effecten en doelen, leidt tot verbetering en een kritischer blik van beide kanten. Hierdoor is meer bewustwording van wat de mogelijkheden van dBos zijn en wat daarvoor nog moet gebeuren. Scholen voelen ook nog meer urgentie door de alarmerende PISA rapportages. Deze kritischer blik en bewustwording leidt op sommige onderdelen in de effectmeting tot een iets lagere score t.o.v. 2022.

- Een tweede reden voor een iets lagere score in 2023 op de leerlingeffecten is dat we in 2022 zijn gestart met de meting bij scholen waarbij we intensiever betrokken zijn. In 2023 is het aantal scholen flink uitgebreid en nog gevarieerder, met ook scholen waar we minder lang of intensief betrokken zijn.
- In de vorige meting van 2022 waren de effectscores m.b.t. leerkrachten en ouders overall lager dan de effecten voor leerlingen, leescoördinator en directie/school. Doordat er in schooljaar 22/23 in de leesplannen de focus is gelegd op ouders en leerkrachten zien we dat deze effecten nu in 2023 hoger scoren. Daarnaast mochten ouders na de coronajaren in 2023 weer meer fysiek op school komen, waardoor er meer mogelijkheden voor ouderbetrokkenheid waren.
- Net als in 2022 onderkennen de scholen waar een leesmediaconsulent 4 uur of meer aanwezig is, de effecten overall in hogere mate dan op scholen waar een leesmediaconsulent 3 uur of minder aanwezig is. We zien dat de effecten voor ouders en leerkrachten juist hoger scoren op scholen met 3 uur of minder leesmediaconsulent. Dit zijn geen grote verschillen, maar dit weten we niet eenduidig te verklaren.
- In de evaluatiecyclus is de effectmeting gekoppeld aan een evaluatie waar de school staat als leesschool o.b.v. de leescirkel van Chambers. Scholen evalueren op basis van de kenmerken die bij een startende, ontwikkelende en ervaren leesschool horen. We zien in de effectmeting dat vrijwel alle effecten bij de ontwikkelende leesscholen daadwerkelijk in hogere mate aanwezig zijn dan bij een startende leesschool.

Noot:

Een voetnoot bij al deze resultaten is dat effecten vrijwel nooit sec toe te wijzen zijn aan één interventie. Meerdere interventies werken samen aan een effect. Onze dienstverlening is daarom altijd een schakel in een geheel.

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

Er is op het gebied van **ICT** veel gebeurd. Er is o.a. een meerjarenvervangingsplan opgesteld en uitgevoerd.

Op het gebied van **BHV** zijn grote stappen gezet in 2023. 49 medewerkers, die in contact zijn met bezoekers op de verschillende locaties, hebben een BHV-scholing gevolgd.

Voor alle locaties is de **RI&E** gemaakt en/of geactualiseerd. We zijn gestart met de eerste ontruimingsoefeningen.

Aanpak effectonderzoek laaggeletterdheid

De arbeidsmarktregio West-Brabant heeft voor een gezamenlijke aanpak gekozen om het effectonderzoek Taal uit te laten voeren. Uitvoering hiervan verliep via aanbieder Qwasp. Er zijn in de afgelopen jaren problemen geweest met implementatie vanuit de aanbieder en bibliotheken wachten op een aanpak.

In 2023 hebben we voorbereidingen getroffen om vanaf 2024 toch zelf aan de slag te gaan met het meten van de impact van taalaanbod via Match (een systeem waarin alle deelnemers Basisvaardigheden zijn geregistreerd) en het digitale aanbod via de nieuwe impacttool van de Koninklijke Bibliotheek.

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

Het afgelopen jaar is ondanks de krapte op de arbeidsmarkt de omvang van ons vrijwilligersbestand toegenomen: in november 2023 mogen we samenwerken met **315 vrijwilligers** (t.o.v. 305 vrijwilligers in november 2022). Het overgrote deel van hen is actief binnen het domein Basisvaardigheden en binnen de publieke dienstverlening als gastheer/-vrouw.

Inclusie en toegankelijkheid

Het afgelopen jaar hebben we vrijwilligers mogen verwelkomen met een keur aan nationaliteiten o.a. Syrisch, Russisch en Afghaans. In Hoogerheide is een vluchteling uit Uganda gestart met zijn vrijwilligerswerk als host.

In de gemeente Halderberge is medio 2023 de **samenwerking met Stichting DOA** van start gegaan. Stichting DOA is een educatieve dagbesteding voor mensen met een verstandelijke of meervoudige beperking. In ons Haal- en Brengpunt Hoeven verwerken 3 cliënten wekelijks het (inkomend en uitgaand) transport.

Medewerkers van SDW voeren diverse werkzaamheden uit in de bibliotheek Roosendaal. Ze houden bijvoorbeeld de pantry bij, geven de plantjes water en houden de bibliotheek op orde.

Ook in Bergen Op Zoom kan de bibliotheek rekenen op de inzet van het serviceteam van SDW. Op gezette dagen geeft een gastheer eerstelijnsinformatie en verwijst door, en bieden servicemedewerkers hand-en-spandiensten bij het gebruik van de kopieer- en printmachines. Samen met SDW kijken we naar het verder uitbreiden van de werkzaamheden die in 2024 concreet gemaakt worden. ZuidWest TV maakte hierover in november een korte rapportage.

“We kunnen ons bijna niet meer voorstellen dat er een tijd was dat de medewerkers van SDW er niet waren. Want ze ondersteunen ons enorm”, zegt Pascale van Zuilen van de bibliotheek.

Met al deze nieuwe collega's zijn we weer een beetje dichter bij een betere afspiegeling van de samenleving om ons heen!

ZUIDWEST UPDATE **ANTHONY DIJKSTRA**
MEDEWERKER SDW SERVICETEAM

Scan de QR-code
en bekijk de
videorapportage

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

Deskundigheidsbevordering

We vinden het belangrijk om onze vrijwilligers goede handvatten aan te reiken waarmee niet alleen de kwaliteit van onze dienstverlening verbetert, maar waarmee ook de vrijwilligers beter uitgerust en zelfverzekerder én dus met meer plezier aan de slag gaan.

- De **Basistraining voor taalvrijwilligers** is 9 keer ingepland. De uitvoering is gedaan door Curio en de organisatie door de Bibliotheek West-Brabant (deze training is ook beschikbaar voor andere taal-aanbieders).
- Voor digitaal-vrijwilligers zijn intervisie-bijeenkomsten georganiseerd en daarnaast werden o.a. ook trainingen aangeboden zoals **Digisterker**, de **Digi-Taalhuistraining** en een training **Didactische**

vaardigheden voor vrijwilligers digitale vaardigheden. Ook deze trainingen zijn beschikbaar voor andere partijen.

- Voor onze hosts in de publieke dienstverlening heeft een bijeenkomst plaatsgevonden waarbij het thema 'Inclusie' centraal stond (in het verlengde van het thema 'overlast'). Verder zijn dit jaar 2 **IDO-trainingen** aangeboden, waarmee de meeste hosts op de hoogte zijn van deze informatiepunten, over het herkennen van laaggeletterdheid en over hoe door te verwijzen.
- Voor alle nieuwe vrijwilligers geldt, ongeacht de functie, dat men sinds dit jaar bij aanvang een **e-learning AVG-privacy** volgt. Zo creëren we een stuk bewustwording rondom dit thema en borgen we privacybewust werken.

Type training	Deelnemers	Aantal keer gegeven
Basistraining taalvrijwilligers	50	9
Training Digi-Taalhuisvrijwilliger	14	2
Intervisie voor vrijwilligers digitale basisvaardigheden	10	2
Docententraining Digisterker (online)	1	1
IDO training	17	2
Training I&T irt overlast voor gastheren/-vrouwen	14	1
Voorlezen voor peuters	3	1
Voorlezen voor ouderen	8	1
Eenvoudig communiceren (online)	6	1
Interculturele competenties (online)	4	1
Train de trainer didactische vaardigheden voor vrijwilligers digitale basisvaardigheden	4	2
Presentatie Digi-handig App en de LeesSimpel App voor vrijwilligers digitale basisvaardigheden	13	1
E-learning AVG privacy		Voor alle nieuwe vrijwilligers

Inclusie en Toegankelijkheid

Medewerkers

Innovatie

Duurzaamheid

Locaties

Kwaliteit en impact

Vrijwilligers

Toegankelijk

Alle vrijwillige krachten hebben dit jaar, net als de beroepskrachten, een badge gekregen. Hiermee stralen we uniformiteit uit en zijn de vrijwilligers zichtbaar onderdeel van de Bibliotheek West-Brabant.

In het eerste kwartaal van 2023 ging het intranet voor de vrijwilligers online waarmee de informatiedeling en communicatie werd vereenvoudigd. Om iedereen zich welkom en onderdeel van de Bibliotheek West-Brabant te laten voelen én om te laten zien hoe divers we al zijn.

Dankzij de naam-
badges zijn de
vrijwilligers nog
beter herkenbaar

Waardering

In de zomer hebben alle vrijwilligers samen met alle collega's genoten van een barbecue en van elkaar! Er was volop ruimte voor onderlinge ontmoetingen en verbinding. Dit werd versterkt door een complimentenkaart die collega's en vrijwilligers in mochten vullen.

Verder streven we natuurlijk naar tevreden vrijwilligers. Eén aspect daartoe is het kunnen meepraten over je eigen werkzaamheden en invloed hebben op je werkzaamheden. Om dit te bereiken willen we met elke vrijwilliger minimaal één keer per jaar een individueel gesprek hebben, los van voortgangsgesprekken in de operatie. Dit is voor 53% van ons vrijwilligersbestand gerealiseerd (per 20-11-2023). In 2024 pakken we dit verder op.

50 jaar vrijwilliger voor de Bibliotheek West-Brabant

We namen in 2023 afscheid van een vrijwilliger in de woonzorglocatie de Rijserf in Rijsbergen. Adje vond haar 50-jarig jubileum een mooie gelegenheid om haar vrijwilligerswerk voor onze organisatie te beëindigen. Gelukkig worden haar werkzaamheden overgenomen door één van de beroepskrachten daar; zij heeft aangegeven na haar pensioen graag op vrijwillige basis betrokken te blijven.

Maatschappelijke opgaven

De Bibliotheek West-Brabant zet zich in voor 3 maatschappelijke opgaven, die overeenkomen met de opgaven zoals afgesproken in het landelijk bibliotheekconvenant. Met dit convenant leggen bibliotheken en de drie overheidslagen vast dat zij zich gezamenlijk gaan inzetten voor:

- Geletterde samenleving
- Participatie & informatie samenleving
- Leven lang ontwikkelen

Deze opgaven zien wij als de paraplu van alles wat wij doen vanuit de Bibliotheek West-Brabant. Onder deze paraplu vallen de volgende vier domeinen:

1. Leesbevordering
2. Basisvaardigheden
3. Informeren
4. Digitale Geletterdheid

Alle programmering, activiteiten, samenwerkingen vanuit alle teams worden langs deze vier domeinen gelegd. Past het binnen één van de vier domeinen, dan pakken we het op. Is dat niet het geval? Dan bekijken we welke samenwerkingspartner beter past bij de vraag of aanbod en brengen we het daar. Indien het lokaal past bij bijvoorbeeld de huiskamerfunctie, kan het een optie zijn om de facilitator te worden en een samenwerkingspartner de uitvoerder.

Huiskamerfunctie

De bibliotheek is een plek waar mensen een leven lang kunnen leren in een informele omgeving. Het is een openbare laagdrempelige plek voor elke inwoner van de acht gemeenten waar ruimte is om te leren, te vragen, te lezen, te ontmoeten en te ontdekken door middel van lezingen, debatten, workshops en exposities. Iedereen is welkom in de bibliotheek voor informatie, een boek, studie, taalcursus, het lezen van de krant en een praatje bij een kop koffie. Het is een goed toegeruste studieplek voor scholieren en studenten en een centrale plek in de gemeente waar het hele jaar geprogrammeerd wordt en altijd wat te beleven is.

Op lokaal, regionaal en landelijk niveau wordt nauw samengewerkt en komen nieuwe initiatieven tot stand. Deze initiatieven spelen een belangrijke rol op het gebied van (digi)taal en lezen, leefbaarheid, bestrijding van eenzaamheid en andere maatschappelijke thema's zoals de aanpak van laaggeletterdheid en dementie.

We doen mee aan de campagne 'Warme kamers' waarmee we aandacht vragen voor mensen die tijdens de winter in de knel komen door een hoge energierekening en behoefte hebben aan een warme plek in de buurt.

SPUK

De Bibliotheek West-Brabant heeft samen met verschillende gemeenten bij het Rijk een specifieke subsidie aangevraagd om het bibliotheek netwerk te versterken. Deze subsidie maakt het mogelijk om bijvoorbeeld bibliotheken langer open te laten of een volwaardige bibliotheekvestiging te maken van wat nu een afhaalpunt voor boeken is.

Door gebruik te maken van de tijdelijke regeling versterken gemeenten het bibliotheeknetwerk en bereiden zich voor op de wijziging van de Bibliotheekwet in 2026. Dan gaat een zorgplicht gelden. Dat betekent dat gemeenten de wettelijke taak krijgen om ervoor te zorgen dat inwoners toegang hebben tot een volwaardige bibliotheek. Hiervoor is vanaf 2025 jaarlijks landelijk ongeveer 54 miljoen euro beschikbaar.

Binnen de regio West-Brabant wordt de komende jaren uitgebreid met 5 nieuwe bibliotheekvestigingen. Ook verruimen we de openingstijden van 6 bestaande bibliotheken en worden hier de voorzieningen verbeterd.

Samenwerking

Het uitgangspunt van programmering is om samen te werken over de verschillende interne domeinen en/of met externe partners. De Bibliotheek West-Brabant is actief in het sociaalmaatschappelijke, educatieve en culturele veld.

Op vrijdag 25 augustus 2023 ontving de bibliotheek een IFLA¹ delegatie n.a.v. het World Library and Information Congress in Rotterdam. Na een presentatie en de rondleiding kreeg het gezelschap verdere uitleg over het Geheugenhuis en IDO.

Er was veel interesse voor de twee korte workshops 'Verhalenlint - Where personal stories and freedom of interpretation prevail'.

Het werd een fijne uitwisseling en de delegatie ging geïnspireerd naar de volgende locatie in Vught.

Domeinen

De Bibliotheek West-Brabant vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen en zich een leven lang kan ontwikkelen. We maken dit mogelijk door het stimuleren van lezen en digitale geletterdheid en door het toegankelijk maken van informatie en basisvaardigheden.

Vanuit de vier domeinen: Leesbevordering, Basisvaardigheden, Informeren en Digitale Geletterdheid laat de Bibliotheek West-Brabant haar meerwaarde zien

als een onmisbare motor in een menselijke en vaardige samenleving. We werken hierbij nauw samen met instellingen die actief zijn op het gebied van cultuur, educatie, zorg en gezondheidsbevordering om ons aanbod aan te laten sluiten bij de inwoners, zodat iedereen kan (blijven) meedoen!

In dit hoofdstuk laten we zien wat we in 2023 hebben gedaan voor onze gebruikers vanuit de vier domeinen

Leesbevordering

0-4 jaar

4-12 jaar

12-18 jaar

de Bibliotheek *op school*

Letters voor het leven

18 jaar en ouder

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

De basis voor taalontwikkeling wordt gelegd in het gezin. Praten met je kind, interactie en (voor)lezen vergroten de woordenschat en geven kinderen een enorme voor-sprong. Dit kan hen helpen om op latere leeftijd goed mee te komen op school en in de maatschappij. De taalontwikkeling wordt gestimuleerd door te zorgen voor een rijke taalomgeving. Met meer taal leer je beter lezen, heb je meer plezier in lezen en kun je je ook digitaal beter redden. Leesbevordering draagt dus flink bij aan de ontwikkeling van basisvaardigheden. Blijven lezen is voor veel mensen naast ontspanning ook belangrijk om zich te blijven informeren.

De Bibliotheek West-Brabant ondersteunt alle inwoners met programma's waarin lezen, praten en doen centraal staan. Onze programma's bieden plezier en ondersteuning in het bijdragen aan leesbevordering, leesplezier en literatuurbeleving. Voor educatieve instellingen, zoals kinderopvang en scholen in het primair en voortgezet onderwijs, zetten we in op een doorgaande leeslijn. Dit doen we voor alle leeftijden met bijbehorende programmering.

Voor de leeftijdscategorie 0-4 jaar bieden we:

BoekStart

Bij BoekStart werken de bibliotheek, de gemeente en het consultatiebureau samen. Wanneer een baby geboren is, ontvangen de ouders binnen 3 maanden een brief van de gemeente met een waardebon. Met deze bon kunnen de ouders een gratis BoekStartkoffertje ophalen bij de bibliotheek. Hier zitten twee boekjes, voorleestips en een boekenlegger in. Het kind wordt ook meteen ingeschreven als lid van de bibliotheek. De enige voorwaarde is dat het kind tussen 0 en 2 jaar oud is. Het doel van BoekStart is om ouders en kinderen het plezier en belang van voorlezen te laten ervaren om zo een goed geletterde start te maken.

In de regio West-Brabant werden er 774 nieuwe BoekStart-leden ingeschreven in 2023.

Gemeente	2022	2023
Bergen op Zoom	123	214
Halderberge	40	25
Moerdijk	65	121
Roosendaal	239	233
Rucphen	28	63
Steenbergen	41	22
Woensdrecht	35	26
Zundert	42	70
Totaal	613	774

BabyParade

Met regelmaat organiseren wij samen met het consultatiebureau de BabyParade in de bibliotheken in Bergen op Zoom, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht. Tijdens de BabyParade hebben ouders van kinderen van 0-2 jaar de gelegenheid om ervaringen uit te wisselen, vragen te stellen aan de jeugdverpleegkundigen en worden ze geïnformeerd door een gastspreker en de medewerker van de bibliotheek op het gebied van voorlezen en actuele collectie.

PeuterParade

Maandelijks wordt voor kinderen van 2-4 jaar de PeuterParade aangeboden in iedere gemeente van ons werkgebied. Een interactieve voorleesactiviteit met een verdiepende opdracht. Het concept is ontwikkeld door de leesmediaconsulent 0-4 jaar en uitgevoerd door de lokale bibliotheekmedewerker. Deze laatstgenoemde

Leesbevordering

0-4 jaar

4-12 jaar

12-18 jaar

de Bibliotheek op school

Letters voor het leven

18 jaar en ouder

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

informeert de ouders over het nut van voorlezen, actuele collectie en brengt relevante websites onder de aandacht. Daarnaast wordt aandacht besteed aan mediaopvoeding en hoe ouders om kunnen gaan met andere media in combinatie met voorlezen. Deze activiteit, waarin de elementen 'lezen, praten en doen' centraal staan, spreekt aan en de actieve benadering van de doelgroep werkt effectief. Hierbij voorziet de bibliotheek in advies over media-opvoeding.

Daarnaast wordt iedere maand online aandacht besteed aan de PeuterParade door een filmpje, waarbij naast de focus op het voorlezen ook de activiteit wordt gestimuleerd.

BoekStart in de kinderopvang

Het doel van BoekStart in de kinderopvang is het stimuleren en bevorderen van het voorleesklimaat in de kinderopvang. Door de training 'Voorleescoördinator' is er op elke locatie een geschoolde pedagogisch medewerker die een voorleesplan heeft gemaakt.

Pilot Lezen op Recept – Bergen op Zoom

In samenwerking met TWB, de gemeente en onderzoeksbureau Sardes is medio 2022 de pilot Lezen op Recept gestart, waarbij een BoekStartcoach vanuit de bibliotheek twee ochtenden per week werkzaam is in de wachtkamer van het consultatiebureau. Daar wordt verteld over het belang van voorlezen, vertellen, praten en zingen met je kindje, ook in de eigen taal. De BoekStartcoach geeft informatie, helpt mensen op weg of verwijst door en brengt de mogelijkheid van gratis materialen lenen in de bibliotheek onder de aandacht. Deze pilot leverde in één jaar tijd een verdubbeling van het aantal opgehaalde BoekStartkoffertjes op. Een mooi succes en een teken dat dit project effect heeft op ouders.

De Nationale Voorleesdagen (campagne)

In 2023 stond het prentenboek *Maximiliaan Modderman geeft een feestje* van Jolkje Akveld en Jan Jutte in het middelpunt. Zowel in de bibliotheek als de educatieve instellingen is hier uitgebreid aandacht aan besteed. Er werden in verschillende vestigingen activiteiten georganiseerd, zoals Wapperkids (Rijsbergen, Rucphen, Zevenbergen), Feest mee met Katiuscia (Bergen op Zoom), Surinaams feestje met Jertiza (Roosendaal) en de theatervoorstelling 'Jannus is verdrietig' (Oudenbosch, Hoogerheide en Steenbergen). Daarnaast is er speciaal voor deze campagne een Doeboekje ontworpen die is verspreid op de peuterspeelzalen.

Leesbevordering

0-4 jaar

4-12 jaar

12-18 jaar

de Bibliotheek *op school*

Letters voor het leven

18 jaar en ouder

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

Voor de leeftijdscategorie 4-12 jaar bieden we:

De Bibliotheek *op school* (dBos)

De doelstelling van dBos in het primair onderwijs is door het vergroten van leesplezier de taalvaardigheid (en de algemene kennis) van de leerlingen te vergroten. Om dit te bereiken werken we met verschillende bouwstenen. De belangrijkste bouwsteen is de inzet van de leesmediaconsulent die de school regelmatig bezoekt en daarbij de leerkrachten inspireert, ondersteunt en zorgt voor inbreng van kennis en expertise op het gebied van leesbevordering. Doel hiervan is dat leesbevordering een plaats krijgt in het dagelijkse curriculum.

Andere bouwstenen zijn collectie, monitoring leesgedrag, jaarlijkse voortgangsgesprekken met de directie en een leesplan dat jaarlijks gemaakt en aangepast wordt aan de situatie op de school. De school benoemt een leescoördinator die samen met de leesmediaconsulent verantwoordelijk is voor het vergroten van het leesplezier. Het volgen van de training 'Open Boek' is voorwaarde om leescoördinator te worden. Om ervoor te zorgen dat de leescoördinator enthousiast en geïnspireerd blijft, worden jaarlijks netwerkbijeenkomsten georganiseerd door de bibliotheek.

In totaal zijn 23 leerkrachten geschoold met de training 'Open Boek' tot leescoördinator.

dBos en Digitale Geletterdheid

De Bibliotheek West-Brabant is in 2023 gestart met een onderzoek naar wensen en mogelijkheden op het gebied van digitale geletterdheid binnen het primair onderwijs als onderdeel van de doorgaande leeslijn. Dit onderzoek wordt uitgewerkt in 2024.

Kinderboekenweek (campagne)

In 2023 was het thema van de Kinderboekenweek 'Bij mij thuis!'. Zowel in de bibliotheek als de educatieve instellingen is hier uitgebreid aandacht aan besteed.

Voorleeswedstrijd (campagne)

In februari hebben we de regionale voorleeswedstrijd voor de acht gemeenten georganiseerd. In totaal hebben hier 78 scholen aan deelgenomen en een voorleeskampioen aangedragen.

Leesbevordering

0-4 jaar

4-12 jaar

12-18 jaar

de Bibliotheek *op school*

Letters voor het leven

18 jaar en ouder

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

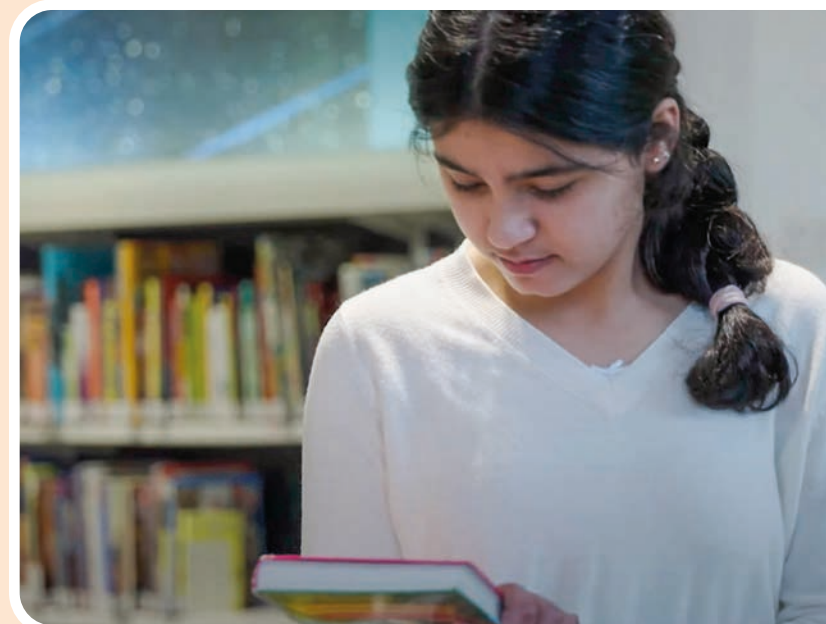
Voor de leeftijdscategorie 12-18 jaar bieden we:

dBos voortgezet onderwijs

De doelstelling van dBos in het voortgezet onderwijs is door het stimuleren van leesplezier de taalvaardigheid (en de algemene kennis) van de leerlingen te vergroten en daarbij aan te sluiten op de al eerder gelegde basis van dBos primair onderwijs. Leesbevordering krijgt zo een structurele plek in het lesprogramma. De Bibliotheek West-Brabant werkt in alle acht gemeenten samen met het voortgezet onderwijs, maar het programma de Bibliotheek *op school* wordt nog niet overal uitgevoerd. In totaal zijn er 19 scholen voortgezet onderwijs, waarvan we met acht scholen een samenwerking hebben. De overige scholen hebben een netwerkrelatie met de bibliotheek.

Read2ME (campagne)

In februari 2023 hebben we de regionale voorleeswedstrijd voor de acht gemeenten georganiseerd. Hieraan mogen alle eerstejaars leerlingen van het voortgezet onderwijs meedoen. Van vijf verschillende scholen in de regio hebben er 39 klassen meegedaan met daaruit acht finalisten. De winnaar deed mee aan de provinciale wedstrijd. De leesmediaconsulenten hebben de scholen en de leerlingen hierbij geholpen in de voorbereiding door het geven van workshops in de klassen.

Leesbevordering

0-4 jaar

4-12 jaar

12-18 jaar

de Bibliotheek *op school*

Letters voor het leven

18 jaar en ouder

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

Hoe de Bibliotheek *op school* is vormgegeven, verschilt per gemeente. Er zijn scholen die óf meebetalen met de gemeente óf zelf investeren in uren en collectie. In totaal zijn er 121 scholen primair onderwijs, met 112 van hen hebben we een samenwerking. Verder zijn er 19 scholen voortgezet onderwijs, waarvan we met 8 scholen een samenwerking hebben.

Gemeente	Invulling dBos
Bergen op Zoom	Voorschools aanbod op 24 VVE locaties met gemeentelijke financiering.
Bergen op Zoom	3 voortgezet onderwijsscholen met eigen financiering.
Bergen op Zoom	dBos voor primair onderwijs op 17 scholen door de gemeente, 5 scholen met eigen financiering, en 1 school speciaal onderwijs met eigen financiering.
Halderberge	Voorschools aanbod op 11 locaties.
Halderberge	dBos voor primair onderwijs op 9 scholen.
Moerdijk	Voorschools aanbod op 16 locaties.
Moerdijk	dBos voor primair onderwijs op 18 scholen (in 2023 is er 1 gesloten en 2 scholen zijn gefuseerd).
Roosendaal	Voorschools aanbod op 24 VVE locaties met eigen financiering.
Roosendaal	3 voortgezet onderwijsschool met eigen financiering.
Roosendaal	dBos voor primair onderwijs op 34 scholen.
Rucphen	dBos voor primair onderwijs op 6 scholen.
Steenbergen	1 voortgezet onderwijsschool met eigen financiering.
Steenbergen	dBos voor primair onderwijs op 9 scholen.
Woensdrecht	1 voortgezet onderwijsschool met eigen financiering.
Woensdrecht	dBos voor primair onderwijs op 5 scholen door de gemeente, 1 school met eigen financiering.
Zundert	dBos voor primair onderwijs op 7 scholen.

Leesbevordering

0-4 jaar

4-12 jaar

12-18 jaar

de Bibliotheek op school

Letters voor het leven

18 jaar en ouder

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

Het **Leesoffensief Brabant** strijdt als collectief voor een betere lees- en taalvaardigheid. Dit is een Brabantbrede, strategische samenwerking van onderwijs, kinderopvang, gemeenten, provincie en bibliotheken. Twee medewerkers van de Bibliotheek West-Brabant zijn bij dit offensief betrokken. We bundelen de krachten, stimuleren en activeren iedere partner om voortvarend zijn rol en verantwoordelijkheid te nemen en expertise te delen. We willen de Brabantse jeugd een leesvaardige toekomst geven zonder laaggeletterdheid. Dit doen we door o.a. door:

- Het creëren en vergroten van het urgentiebesef bij de professionele partijen die een rol spelen in de taal- en leesopvoeding van kinderen zoals kinderopvang/vve, po, vo, mbo en hbo lerarenopleidingen en andere stakeholders, zoals gemeenten en provincie.
- Het vergroten van het aantal en het verstevigen van de structurele strategische en inhoudelijke samenwerkingen tussen verschillende partners op lokaal, regionaal en provinciaal niveau.

Om het urgentiebesef bij professionele partijen te vergroten is in 2023 de campagne **Letters voor het leven – Samen gaan we voor leeskracht** gelanceerd. De campagne bestaat uit:

- De **expositie** Letters voor het leven. De expositie bestaat uit een reeks van 10 portretten van kinderen en jongeren waarbij letterlijk op het lijf geschreven is waarom investeren in lezen zo belangrijk is. Voor de Bibliotheek West-Brabant heeft de expositie in de bibliotheek en in de winkelstraat in Bergen op Zoom gestaan. Bij de lancering in de bibliotheek in Bergen op Zoom werd de netwerkbijeenkomst 'Schrijf je rijk' georganiseerd. Naast de expositie hebben we de campagne via onze verschillende communicatiekanalen onder de aandacht gebracht. Allemaal bedoeld om de belangrijke boodschap tussen de oren te krijgen van de beleidsmakers en uitvoerders bij de gemeente en in de kinderopvang en het onderwijs.
- Vernieuwde website www.leesoffensiefbrabant.nl. Via deze website zetten wij als Brabantse bibliotheken leeskracht op de kaart. Bibliotheken in Brabant kunnen hun lokale Leesoffensief bijeenkomsten promoten, worden er waardevolle voorbeelden gedeeld van samenwerkingen in Brabant tussen de bibliotheken en haar partners, en worden handvatten geboden om een volgende stap te zetten.

Leesbevordering

0-4 jaar

4-12 jaar

12-18 jaar

de Bibliotheek *op school*

Letters voor het leven

18 jaar en ouder

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

Voor volwassenen (18 jaar en ouder) hebben we binnen de bibliotheken een divers aanbod.

Heel Nederland Leest (campagne)

Heel Nederland Leest was één van de campagnes die de Bibliotheek West-Brabant heeft uitgelicht. In het kader van Heel Nederland Leest zijn boekenproeverijen, auteursbezoeken, gastsprekers en een booktokactiviteit georganiseerd. In alle vestigingen was het boek *Sonny Boy* van Annejet van der Zijl gratis af te halen.

De Bibliotheek West-Brabant ontving bestellerauteur Chantal van Gastel (Roosendaal), influencer en activist Wahhab Hassoo (Bergen op Zoom) en Booktokker Dilyara, ook bekend als @gayotic_bookworm (Zevenbergen).

Boekenproeverijen waren er in Oudenbosch met Yvonne van Spaandonk als gast en in Roosendaal met José Notenboom in de hoofdrol. In Rijsbergen werd een interactieve boekenproeverij georganiseerd met co-creatie als uitgangspunt, waarbij bezoekers tips met elkaar uitwisselden. Tijdens deze activiteit is een nieuwe leesclub gevormd.

Groot Dictee der Nederlandse taal

Op 25 november 2023 deed een enthousiaste club deelnemers op verschillende locaties mee aan het Groot Dictee der Nederlandse Taal. Is het kippenei, kippe-ei of kippeï? En moet in samengestelde woorden als lockdownparty of QR-code nu wel of geen koppelteken? Door live mee te doen aan het Groot Dictee der Nederlandse Taal in één van de bibliotheken, ontstond er een gezellige en leerzame uitwisseling.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Non-formeel oefenaanbod

Samenwerkingen en campagnes

Activiteiten

Informeren

Digitale Geletterdheid

Om goed mee te kunnen doen in de samenleving heb je goede basisvaardigheden nodig. Het niveau van lezen, schrijven, rekenen én digitale vaardigheden heeft namelijk grote invloed op de kwaliteit van je leven. Zo gebruik je lezen, schrijven en rekenen in het dagelijks leven eigenlijk overal: om voor te lezen, met het openbaar vervoer te reizen of een bijsluiter van medicijnen te begrijpen. En omdat we steeds meer online doen, worden digitale vaardigheden steeds belangrijker. Het regelen van je bankzaken en het gebruiken van je DigiD zijn zomaar wat voorbeelden die laten zien dat mensen digitaal vaardig moeten zijn.

Om de basisvaardigheden van mensen te verbeteren, sluiten wij zoveel mogelijk aan op de dagelijkse beleavingswereld en werken we vanuit de laagdrempelige thema's gezondheid, gezin, geld en werk, zoals Taaloefengroepen, Klik & Tik en De Bieb Werkt. Hierbij vergroten we het zelfvertrouwen en stellen de leerbehoefte altijd centraal.

Non-formeel oefenaanbod

- **Taaloefengroepen:** hier oefent men de Nederlandse taal op het taalniveau dat past bij de deelnemer. Er zijn oefengroepen op meerdere taalniveaus.
- **Taalcafé:** in het wekelijkse Taalcafé kan men ontspannen met elkaar in het Nederlands in gesprek over allerlei onderwerpen. De deelnemers zijn zeer divers en het taalniveau verschilt.
- **Klik & Tik:** een basiscursus om beter gebruik te maken van de computer of de tablet. De cursus bestaat uit 5 onderdelen: de Start, de Basis, Het internet op, Samen op 't web, Veilig online.
- **Digisterker:** tijdens de cursus Digisterker leer je hoe je gebruikmaakt van digitale (overheids)diensten. Onder andere het aanmaken en het gebruik van DigiD komt aan bod. De cursus bevat 4 basisonderwerpen: een DigiD aanvragen en gebruiken, zoeken en vinden van informatie, inloggen op websites en online zaken regelen.
- **De Bieb Werkt** (voorheen Walk & Talk): netwerkbijeenkomst voor werkzoekenden. Op een laagdrempelige manier elkaar ontmoeten, netwerken en kennis en ervaringen delen.
- **Inloopspreekuur:** wekelijks is er een inloopspreekuur waar taalhuisvrijwilligers de vragen beantwoorden en mensen eventueel doorverwijzen naar partners in het taalnetwerk.

In maart en in november is er in een aantal Taaloefengroepen aandacht besteed aan de verkiezingen aan de hand van het taalprogramma 'Stem je mee'. Het onderwerp werd breed getrokken omdat niet alle deelnemers mogen stemmen. Thema's 'vrijheid' en 'het recht om te mogen stemmen' kwamen aan bod.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Non-formeel oefenaanbod

Samenwerkingen en campagnes

Activiteiten

Informeren

Digitale Geletterdheid

Digi-Taalhuis

Het Digi-Taalhuis is dé plek voor iedereen die aan de slag wil met basisvaardigheden. Als je moeite hebt met de Nederlandse taal, rekenen en/of werken met de computer, kun je bij het Digi-Taalhuis meer informatie krijgen over cursussen. Dit houdt in dat we een wekelijks inloopspreekuur verzorgen, dat we de vraag en aanbod matchen, dat we een vraagbaak zijn voor vrijwilligers en dat we een oefenlocatie en een passende collectie aanbieden. Ook welzijnsinstellingen en samenwerkingspartners kunnen terecht bij het Digi-Taalhuis als ze vragen hebben over passend aanbod voor hun cliënten. Hier hebben we de Taalkaarten voor, met al het aanbod in stad en regio in één overzicht.

Het Digi-Taalhuis is een samenwerkingsverband tussen meerdere partijen die verantwoordelijk zijn voor het taal-aanbod en de cursussen in de gemeente en de doorverwijzing naar dit aanbod. Tevens zorgen we ervoor dat het taalnetwerk jaarlijks bijeenkomt.

De Week van Lezen en Schrijven

In de Week van Lezen en Schrijven roepen we inwoners op om in de eigen omgeving te kijken of er iemand is die misschien minder taal-, reken- of digitaal vaardig is, en erover te praten. Naast het genereren van bewustwording voor laaggeletterdheid werd opgeroepen om langs te komen bij het gratis inloopspreekuur van één van de Digi-Taalhuizen.

Medewerkers van de Bibliotheek West-Brabant gingen bij verschillende gemeentehuizen, in de middagpauze met lettersoep, in gesprek met ambtenaren over begrijpelijke communicatie in overheidsbrieven.

Regionale samenwerking: Durven, Dromen, Doen!

Taal West-Brabant is de naam van het taalnetwerk van de arbeidsmarktregio West-Brabant. Hieronder vallen 14 gemeenten: Altena, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert. Deze regio heeft een eigen beleidsplan voor de aanpak laaggeletterdheid met als titel *Dromen, Durven, Doen!* Hierin staat o.a. dat de regio meer gaat samenwerken in de aanpak laaggeletterdheid. De twee speerpunten in dit plan zijn: de basis op orde en meer mensen bereiken.

In 2023 werd(en)

- De gegevens voor de monitor Volwasseneducatie in Beeld (CBS) aangeleverd;
- De Lettersoepcampagne in de gemeentehuizen in de Week van Lezen en Schrijven uitgevoerd;
- Een voorstelling Laaggeletterdheid georganiseerd voor werkgevers;
- Een werkgeversaanpak gemaakt voor de regio West-Brabant samen met Stichting Lezen en Schrijven en Curio;
- De doorontwikkeling van de regionale aanpak in de vorm van een uitvoeringsplan 2024 Aanpak Laaggeletterdheid West-Brabant beschreven.

Tijdens de Week van Lezen en Schrijven werd lettersoep uitgedeeld om het gesprek over laaggeletterdheid aan te gaan..

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Non-formeel oefenaanbod

Samenwerkingen en campagnes

Activiteiten

Informeren

Digitale Geletterdheid

Op de volgende pagina's geven we inzicht in de activiteiten Basisvaardigheden per gemeente. Hierin is te zien waar en wanneer inwoners bij de bibliotheek terecht kunnen om hun basisvaardigheden te verbeteren.

Bergen op Zoom

Dag	Activiteit	Tijd	Locatie
Maandag	Taaloefengroep 'Voor jou en je kind'	09:00 - 11:00	BS De Noordster
Dinsdag	Taaloefengroep	10:30 - 12:00	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	Klik & Tik	13:30 - 15:00	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	Conversatieclub1 (2x per maand)	18:00 - 19:00	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	Taalspelletjes-club (2x per maand)	19:00 - 20:30	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	Inloopspreekuur Digi-Taalhuis	19:00 - 20:30	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	Taaloefengroep NT2	19:00 - 20:30	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	Taaloefengroep NT1	19:00 - 20:30	Bibliotheek in Bergen op Zoom
Woensdag	Taaloefengroep	10:30 - 12:00	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	Klik & Tik	13:30 - 15:00	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	Inloopspreekuur Digi-Taalhuis	10:00 - 12:00	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	De Bieb werkt (maandelijks)		
Donderdag	Taaloefengroep	10:30 - 12:00	Bibliotheek in Bergen op Zoom
	Taalcafé	13:30 - 15:00	Bibliotheek in Bergen op Zoom
Vrijdag			
Zaterdag			
	Digisterker (op verschillende momenten in het jaar)		

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Non-formeel oefenaanbod

Samenwerkingen en campagnes

Activiteiten

Informereren

Digitale Geletterdheid

Halderberge

Dag	Activiteit	Tijd	Locatie
Maandag	Klik & Tik	10:00 - 11:30	Bibliotheek in Oudenbosch
	Digistek	10:00 - 11:30	Bibliotheek in Oudenbosch
Dinsdag	Taal oefengroep	10:00 - 11:30	Bibliotheek in Oudenbosch
Woensdag			
Donderdag	Taalgroep 'Werk Voorop'	10:30 - 12:00	Oudenbosch
	Taal oefengroep NT1	18:30 - 20:00	Bibliotheek in Oudenbosch
Vrijdag	Taal oefengroep	14:00 - 15:30	Bibliotheek in Oudenbosch
	Inloopsprek uur Digi-Taalhuis	14:00 - 16:30	Bibliotheek in Oudenbosch
Zaterdag			
	Digisterker (op verschillende momenten in het jaar)		

Moerdijk

Dag	Activiteit	Tijd	Locatie
Maandag	Reken oefengroep	10:00 - 11:00	Bibliotheek in Zevenbergen
	Reken oefengroep	11:00 - 12:00	Bibliotheek in Zevenbergen
	Taal oefengroep	13:30 - 15:00	Bibliotheek in Zevenbergen
Dinsdag			
Woensdag	Klik & Tik	10:30 - 12:00	Bibliotheek in Zevenbergen
	Taal oefengroep Fort Sabina	09:30 - 11:00	Willemstad, Moerdijk
Donderdag	Klik & Tik	10:30 - 12:00	Bibliotheek in Zevenbergen
	Inloopsprek uur Digi-Taalhuis	13:30 - 15:30	Bibliotheek in Zevenbergen
	Taalcafé	13:30 - 15:00	Bibliotheek in Zevenbergen
	NT1-groep	14:00 - 15:30	Bibliotheek in Zevenbergen
Vrijdag	Klik & Tik	10:30 - 12:00	Bibliotheek in Zevenbergen
	DigiStek	10:30 - 12:00	Bibliotheek in Zevenbergen
Zaterdag			
	Digisterker (op verschillende momenten in het jaar)		

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Non-formeel oefenaanbod

Samenwerkingen en campagnes

Activiteiten

Informeren

Digitale Geletterdheid

Roosendaal

Dag	Activiteit	Tijd	Locatie
Maandag	Taal oefengroep	13:00 - 15:00	Bibliotheek in Roosendaal
	Taal oefengroep PRAGO	10:00 - 12:00	Bibliotheek in Roosendaal
	Taal oefengroep WVS (NT1)	16:00 - 17:00	Bibliotheek in Roosendaal
	Taal oefengroep NT2	19:00 - 20:30	't Dijksteke, Roosendaal
Dinsdag	Taal oefengroep	09:30 - 11:00	Buurthuis Kalsdonk, Roosendaal
	Taal oefengroep	09:30 - 11:00	Langdonk, Roosendaal
	Taal oefengroep A0	12:45 - 16:00	Bibliotheek in Roosendaal
	Klik & Tik	10:30 - 12:00	Bibliotheek in Roosendaal
	Taal café	14:00 - 16:30	Bibliotheek in Roosendaal
	Taal oefengroep	10:00 - 11:30	Tolberg, Roosendaal
Woensdag	Taal oefengroep Kortendijk	09:30 - 11:00	't Dijksteke, Roosendaal
	Taal oefengroep (Oekraïners & Polen)	10:00 - 11:30	Mill Hill, Roosendaal
	Klik & Tik	10:00 - 11:30	Wouw
	Klik & Tik	13:30 - 15:00	Bibliotheek in Roosendaal
	De Bieb werkt (maandelijks)		Bibliotheek in Roosendaal
Donderdag	Taal oefengroep	09:45 - 11:15	Bibliotheek in Roosendaal
	Inloopsprekkuur Digi-Taalhuis	14:00 - 16:30	Bibliotheek in Roosendaal
	Taal oefengroep	15:30 - 16:30	Bibliotheek in Roosendaal
Vrijdag	Taal oefengroep	09:30 - 11:00	Westrand, Roosendaal
	Voor jou en je Kind	09:00 - 10:30	BS De Vlindertuin
	Taal oefengroep	13:00 - 15:00	Bibliotheek in Roosendaal
Zaterdag	Taal oefengroep	09:30 - 11:30	Tolberg, Roosendaal
	Digisterker (op verschillende momenten in het jaar)		

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Non-formeel oefenaanbod

Samenwerkingen en campagnes

Activiteiten

Informeren

Digitale Geletterdheid

Rucphen

Dag	Activiteit	Tijd	Locatie
Maandag	Klik & Tik	10:00 - 11:30	Bibliotheek in Rucphen
	Taal oefengroep	10:15 - 11:45	Bibliotheek in Rucphen
	Taal oefengroep	19:00 - 20:30	De Lanteern, Sint Willebrord
Dinsdag			
Woensdag	Taal praatgroep	18:30 - 20:00	Bibliotheek in Rucphen
	Taal oefengroep	09:00 - 10:30	Kledingbank Rucphen
Donderdag	Taal oefengroep	09:15 - 10:45	Bibliotheek in Rucphen
	Klik & Tik	11:00 - 12:30	Bibliotheek in Rucphen
	Taal oefengroep	19:00 - 20:30	De Lanteern, Sint Willebrord
Vrijdag	Taal café	10:00 - 11:30	Bibliotheek in Rucphen
	Taal oefengroep A0 (Oekraïners)	10:30 - 12:00	Bibliotheek in Rucphen
	Inloopspreekuur Digi-Taalhuis	10:30 - 12:30	Bibliotheek in Rucphen
	Taal oefengroep	10:15 - 11:45	Bibliotheek in Rucphen
	Klik & Tik	09:00 - 10:30	Bibliotheek in Rucphen
Zaterdag			
	Digisterker (op verschillende momenten in het jaar)		

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Non-formeel oefenaanbod

Samenwerkingen en campagnes

Activiteiten

Informeren

Digitale Geletterdheid

Steenbergen

Dag	Activiteit	Tijd	Locatie
Maandag	Taal oefengroep	10:00 - 11:30	Bibliotheek in Steenbergen
	Taal oefengroep NT1	09:00 - 10:00	Bibliotheek in Steenbergen
Dinsdag	Taalcafé	10:00 - 11:30	Het Uitje
	Digistek	10:00 - 11:30	Bibliotheek in Steenbergen
Woensdag			
Donderdag	Taal oefengroep NT2	19:30 - 21:00	Bibliotheek in Steenbergen
	Taalcafé	13:00 - 14:15	Bibliotheek in Steenbergen
	Rekenen in het Dagelijks Leven	10:00 - 11:00	Bibliotheek in Steenbergen
	Klik & Tik	10:00 - 11:30	Bibliotheek in Steenbergen
Vrijdag			
Zaterdag			
	Digisterker (op verschillende momenten in het jaar)		

Woensdrecht

Dag	Activiteit	Tijd	Locatie
Maandag			
Dinsdag	Rekenen	09:30 - 10:30	Bibliotheek in Hoogerheide
	Taal oefengroep	09:30 - 11:00	Bibliotheek in Hoogerheide
	Taal oefengroep	13:30 - 15:00	Bibliotheek in Hoogerheide
	Klik & Tik	13:30 - 15:00	Bibliotheek in Hoogerheide
	Klik & Tik	14:00 - 15:30	De Bunt, Putte
	Taal oefengroep NT1	19:00 - 20:30	Bibliotheek in Hoogerheide
Woensdag	Taalcafé	10:00 - 11:30	Bibliotheek in Hoogerheide
Donderdag			
Vrijdag	Klik & Tik	09:30 - 11:00	Bibliotheek in Hoogerheide
Zaterdag			
	Digisterker (op verschillende momenten in het jaar)		

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Non-formeel oefenaanbod

Samenwerkingen en campagnes

Activiteiten

Informeren

Digitale Geletterdheid

Zundert

Dag	Activiteit	Tijd	Locatie
Maandag	Klik & Tik	09:30 - 11:00	Bibliotheek in Rijsbergen
	Taalcafé	13:30 - 15:00	Bibliotheek in Rijsbergen
	Inloopspreekuur Digi-Taalhuis	14:00 - 16:00	Bibliotheek in Rijsbergen
Dinsdag	Taaloefengroep A0/A1	09:30 - 11:00	Bibliotheek in Rijsbergen
Woensdag	Klik & Tik	09:30 - 11:00	Koutershof, Rijsbergen
Donderdag	Taaloefengroep	09:30 - 11:00	Koutershof, Rijsbergen
Vrijdag	DigiStek	14:00 - 16:00	Bibliotheek in Rijsbergen
Zaterdag	Digisterker (op verschillende momenten in het jaar)		

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Collectie

Informatiepunt Digitale Overheid

Geheugenhuis

Vraagbemiddeling

Digitale Geletterdheid

We bieden vanuit de domeinen ondersteuning aan die ervoor zorgt dat mensen zich kunnen blijven ontwikkelen. Daarnaast heeft de Bibliotheek West-Brabant een belangrijke rol bij het ter beschikking stellen van kennis en informatie. In de bibliotheek zijn verschillende informatiepunten te vinden, bijvoorbeeld op het gebied van basisvaardigheden, lezen met een leesbeperking, integratie en inburgering en de (digitale) overheid. We doen dit door het aanbieden van verschillende collecties (boeken, tijdschriften, kranten en materialen), digitale bronnen (Delpheer en luisterboeken), informatiepunten (Informatiepunt Digitale Overheid en het Geheugenhuis) en uiteenlopende activiteiten voor allerlei doelgroepen.

Collectie

De collectie is het hart van onze dienstverlening. Zonder collectie, in welke vorm dan ook, is er geen bibliotheek. Onze collectie bestaat inmiddels uit boeken, tijdschriften, online luisterboeken en e-books, maar ook uit terug te kijken webinars en e-learnings. Iedere week wordt de collectie aangevuld met nieuwe, relevante materialen. Dat kunnen boeken zijn, maar ook educatief speelgoed en audiovisuele materialen. We maken het onze leden makkelijk door boeken, die in bestelling zijn, al te kunnen reserveren en we kunnen snel inspelen op de vraag naar nieuw leesvoer. Ook bieden we de mogelijkheid tot het doen van aanschafsuggesties door leden. Zo wordt de collectie voor en door hen samengesteld.

We bieden een **regenboogcollectie** aan op al onze bibliotheekvestigingen. Met deze collectie draagt de bibliotheek bij aan informatievoorziening rondom de emancipatie, sociale acceptatie en gelijke rechten voor LHBTI's en de samenwerking tussen hetero's en LHBTI's. De Bibliotheek West-Brabant biedt speciale collecties aan voor kinderen, jongeren en volwassenen die moeite hebben met lezen. Deze collectie is herkenbaar via een speciaal icoontje (**Makkelijk Lezen**) en is toegankelijk voor de doelgroep binnen onze vestigingen en online.

De collectie is 24/7 toegankelijk; via de website kunnen leden uit al onze acht gemeenten boeken reserveren en ophalen in een locatie naar keuze. En voor wie moeite heeft met het zelf bezoeken van de bibliotheek bieden we de **Boekendienst aan Huis** aan, waarbij vrijwilligers boeken uitzoeken in de bibliotheek en bezorgen bij mensen thuis.

Twee collega's volgden in 2023 module 2 en 3 van de opleiding 'Collectioneren', aangeboden door de Nederlandse BoekenDienst (NBD). In deze opleiding leerden zij onder andere hoe je een collectieplan opstelt en hoe de verschillende processen en systemen werken. Daarnaast werd inzicht gekregen in trends, kunstmatige intelligentie en de rol van de collectie binnen de bibliotheek van de toekomst.

Nederlandse bibliotheken bieden hun leden de **online Bibliotheek** aan; een collectie van inmiddels 30.000 e-books, 4.000 luisterboeken en digitale tijdschriften die kunnen worden gedownload op een computer, tablet of telefoon. Deze collectie is nooit uitgeleend en altijd beschikbaar.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Collectie

Informatiepunt Digitale Overheid

Geheugenhuis

Vraagbemiddeling

Digitale Geletterdheid

In 2023 werden er landelijk 2,3 miljoen luisterboeken geleend via de online Bibliotheek, in 2022 waren dat er 2,1 miljoen. Van de 115.000 nieuwe leden van de online Bibliotheek over 2023 was 46 procent 18 jaar of jonger. Het aantal uitgeleende e-books is met 5,5 miljoen licht gestegen.¹

Voor boeken die de bibliotheek niet heeft, kunnen leden gebruikmaken van het **Interbibliothecair Leenverkeer**. Die ene roman of dat ene studieboek wat misschien nog in één openbare bibliotheek in Nederland aanwezig is, kan op die manier bij de inwoners van West-Brabant terechtkomen.

Behalve dat er iedere week nieuwe materialen in de bibliotheek komen, werd ook in 2023 onderhoud op de collectie gepleegd. Het saneren van titels en exemplaren die niet langer courant, gedateerd en/of versleten zijn is deel van het bibliotheekvak. Alle locaties zijn door de collectiespecialist bezocht om het saneerproces te begeleiden.

We maken daarbij gebruik van data verzameld vanuit het bibliotheeksysteem en betrekken collega's voor de lokale input. Zo blijft onze collectie belangrijk en relevant als het gaat om het vergroten van leesplezier en het toegang bieden tot kennis en betrouwbare informatie. In 2023 nam de collectiespecialist na een dienstverband van bijna 40 jaar afscheid. Haar taak is inmiddels overgenomen door een nieuwe collectiespecialist die zich met name gaat richten op het inzetten van data rondom het rendement van de collectie, de promotie van de collectie en het optimaliseren van het aanschaf- en verwerkingsproces.

1

Bron: Nieuwsbericht KB online Bibliotheek, 25 januari 2024

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Collectie

Informatiepunt Digitale Overheid

Geheugenhuis

Vraagbemiddeling

Digitale Geletterdheid

Digitale inclusie

Digitalisering heeft de maatschappij in een hoog tempo veranderd. Dienstverlening van overheden en bedrijven is steeds vaker digitaal. Voor veel burgers is dat ingewikkeld. Rond de 2,5 miljoen Nederlanders heeft moeite met lezen, schrijven en het gebruiken van digitale apparaten, zoals een computer, smartphone of tablet. Ongeveer 1,2 miljoen Nederlanders heeft nog nooit internet gebruikt. Ook op het werk zorgt digitalisering vaak voor problemen. Soms zorgt het ervoor dat mensen hun werk niet goed kunnen doen.

Digitale inclusie (zorgen dat iedereen mee kan doen in de digitale samenleving) is om die reden een belangrijk doel. Deze doelen staan in de Nederlandse Digitaliseringsstrategie en de Agenda Digitale Overheid. Binnen deze context zijn de Informatiepunten Digitale Overheid tot stand gekomen.

De maatschappelijk-educatieve bibliotheek werkt samen met partners en de bibliotheeksector aan maatschappelijke opgaven, zoals laaggeletterdheid en digitale vaardigheden. Nieuw sinds een aantal jaar is het landelijke programma Digitale Inclusie, met daarin het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). De doelgroepen, hulpvragen en samenwerkingen binnen digitale inclusie hebben een duidelijk maatschappelijk karakter. Ook zijn er raakvlakken met programma's zoals de Bibliotheek op school, BoekStart, het Digi-Taalhuis en (digi)cursussen.

Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)

In 2023 heeft de Bibliotheek West-Brabant in al haar acht gemeenten een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Op die manier realiseren we met elkaar vanuit ieders kennis en expertise het antwoord op de hulpvraag van onze inwoners. IDO is daarbij vaak het startpunt voor de vraag. In verschillende gemeenten is de sociale kaart aangevuld met IDO en zijn de eerste gesprekken gevoerd met locaties buiten de bibliotheek om IDO onder de aandacht te brengen.

In 2023 zijn er mobiele akoestische units aangekocht die een plaats kregen in de bibliotheken waar behoefte is aan meer privacy.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Collectie

Informatiepunt Digitale Overheid

Geheugenhuis

Vraagbemiddeling

Digitale Geletterdheid

Dienstverlening

- **Locaties:** tijdens openingstijden kunnen bezoekers bij alle collega's en vrijwilligers terecht voor IDO-vragen op de verschillende locaties binnen ons werkgebied. Alle collega's en vrijwilligers zijn getraind en op de hoogte van de functie van IDO en weten met behulp van de lokale sociale kaarten door te verwijzen naar de juiste samenwerkingspartners en te leiden naar het oefenaanbod van de bibliotheek.
- **Dienstverlening op afstand en buiten openingstijden**
locaties: de Bibliotheek West-Brabant is 6 dagen per week, tussen 09:00 's ochtends en 21:00 uur 's avonds telefonisch bereikbaar.
- **Dienstverlening online:** de klantenservice van de Bibliotheek West-Brabant behandelt de IDO-vragen die per mail worden gesteld. Zij verwijzen intern door naar de lokale IDO's of zorgen voor de opvolging door collega's op locatie.
- **Samenwerking met lokale en regionale partners:** de Bibliotheek West-Brabant bouwt een stevig netwerk rondom IDO-thema's om bezoekers warm door te verwijzen.

Deskundigheidsbevordering

In 2023 zijn alle collega's in de publieke dienstverlening, vrijwilligers, medewerkers klantenservice en medewerkers van het KlantContactCentrum getraind om eerstelijns hulp te bieden en eventueel door te verwijzen.

Outputregistratie

In 2023 gebruikten we een outputregistratietool om gegevens over IDO's, IDO-vragen en bezoekers te registreren. Signalen die we uit de tool halen, gebruiken we om onze dienstverlening te verbeteren en signalen te delen met onze netwerkpartners.

Sociale kaart

In 2022 zijn de eerste stappen gezet voor het maken van een sociale kaart binnen ons werkgebied. Hiervoor is contact gelegd met de relevante partijen in het werkgebied

zoals welzijnsorganisaties, ouderenbonden, woningbouwverenigingen, zorginstellingen en tal van maatschappelijke instanties. In 2023 hebben wij deze sociale kaart bijgehouden en uitgebreid. Hierdoor konden wij de IDO-waaier ontwikkelen, een handige tool voor de frontoffice medewerkers, waar per IDO-thema het lokale netwerk en de gegevens op staan, hierdoor worden bezoekers snel en goed geholpen.

Promotie

Er is landelijk veel aandacht geweest voor IDO. Op deze campagne zijn wij lokaal aangesloten en is het IDO in het gehele werkgebied op verschillende manieren onder de aandacht gebracht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan TV spots, social mediacampagnes, advertenties in de kranten, in de stad- en streekbussen en in de bushokjes. Lokaal hebben we in 2023 veel aandacht besteed aan de promotie van IDO, te weten:

- **Advertenties in lokale huis-aan-huiskranten:** weekblad De Ster en De Halsterse Krant & De Zuidwest Krant. Specifiek zijn de maandelijkse IDO pop-up gesprekken gepromoot in de gemeenschapshuizen De Blokhut in Willemstad en De Bunt in Putte.
- **In 2023 zijn totaal 7 advertenties geplaatst voor IDO pop-ups; en 3 algemene IDO advertenties.**
 - Advertentie in BN De Stem: in november is een algemene IDO advertentie geplaatst.
 - Advertentie in De Bode: in december heeft een advertentie in alle acht edities van De Bode gestaan over het domein Informeren en specifiek ingestoken op het IDO.
- **Landelijke IDO tv-spot** is met een lokale twist in de maanden september en november getoond op de tv-zender Zuidwest TV. Gedurende deze maanden is de commercial iedere dag, op ieder uur getoond op deze lokale tv-zender.
- Kort voor of in de week dat er een IDO pop-up spreekuur plaatsvond, is dit benoemd op onze **social media-kanalen**.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Collectie

Informatiepunt Digitale Overheid

Geheugenhuis

Vraagbemiddeling

Digitale Geletterdheid

- Op de locaties van alle IDO pop-ups hingen het hele jaar **affiches** waarop alle data van de IDO pop-ups op die locatie vermeld waren.
- Op de landingspagina www.bibliotheekwb/ido en in de agenda zijn alle pop-ups duidelijk vermeld.
- Een aantal **gemeenten** heeft - dit is bekend van de gemeenten Rucphen, Moerdijk, Woensdrecht en Zundert - in 2023 een aantal keer, soms proactief, **aandacht besteed aan IDO en/of de IDO pop-ups** door dit te benoemen in hun gemeentepagina in De Bode en/of social mediakanalen.
- **Narrowcasting:** behalve op onze eigen schermen draait op de narrowcasting in de gemeentehuizen in Rucphen, Zevenbergen en Woensdrecht een slide mee over IDO en/of de IDO pop-up.

In diverse lokale media is aandacht besteed aan het IDO

Pilot IDO pop-up spreekuur

*Ontmoetingscentrum de Bunt in Putte en
Gemeenschapshuis De Blokhut in Willemstad*

Begin 2023 werd middels een pilot binnen ons werkgebied geëxperimenteerd om IDO naar een buurthuis of andere wijk- of kernvoorziening te laten komen. Daarbij is vanzelfsprekend samengewerkt met andere partners, zodat doorverwijzen over en weer kon plaatsvinden vanuit ieders rol.

Bij de ontwikkeling van de sociale kaart werden contacten gelegd met verschillende sociale partners in West-Brabant, waaronder Ontmoetingscentrum De Bunt in Putte. Tijdens gesprekken met bezoekers van dit ontmoetingscentrum ontstond het beeld dat zij zich niet gezien en gehoord voelen met betrekking tot (digitale) overheidszaken. Vaak weten ze niet waar ze recht op hebben en hoe ze dit dan vervolgens moeten aanvragen. Daarnaast waren ze niet op de hoogte welke rol de bibliotheek hierin speelt. Behalve informatie die bij IDO in veel bibliotheken wordt verstrekt, zijn er (gratis) digitale cursussen die aangeboden worden via het Digi-Taalhuis.

In de kleinere kernen, waaronder Putte, is geen bibliotheek aanwezig. Inwoners missen hierdoor belangrijke informatie. Daarom ontstond het idee om IDO dan naar de inwoners te brengen. Bezoekers van Ontmoetingscentrum De Bunt, maar ook inwoners van Putte en omgeving kunnen voortaan iedere maand terecht bij het pop-up spreekuur van het Informatiepunt Digitale Overheid. Zo helpen we de inwoners van gemeente Woensdrecht en Moerdijk om hun digitale zelfredzaamheid te verbeteren.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Collectie

Informatiepunt Digitale Overheid

Geheugenhuis

Vraagbemiddeling

Digitale Geletterdheid

In de tweede helft van het jaar zijn er meer IDO pop-up locaties geïnitieerd, namelijk:

- Pluspunt van Surplus (Zundert);
- Dorpshuis Dinteloord (Dinteloord);
- Pluspunt van Surplus (Oud-Gastel);
- Gezondheidscentrum in Kalsdonk (Roosendaal).
Hiermee sluiten we aan bij het spreekuur van inwonersondersteuning.

De Bibliotheek West-Brabant heeft hiermee een start gemaakt om IDO naar buiten brengen. Niet iedereen komt naar de bibliotheek, dus gaan wij naar hen. Wij maken hierin bewust de keuze om aan te sluiten bij de lokale welzijnsstructuur, zowel formele als informele professionals. We willen het Digi-Taalhuis verbinden aan deze locaties, zoals we in Putte al Klik & Tik-cursussen geven en in Oud-Gastel en Helwijk een gezamenlijk spreekuur hebben. Door deze samenwerkingen kunnen we inwoners beter en sneller helpen.

Projectleider Digitale inclusie met accent op IDO gestart bij de Bibliotheek West-Brabant

Medio 2023 kwam een projectleider Digitale inclusie in dienst. Zij werkt aan de (door)ontwikkeling van het landelijke programma 'Digitale Inclusie' en het inhoudelijk coördineren en doorontwikkelen van de Informatiepunten Digitale Overheid. Daarnaast gaan we samenwerken met netwerkpartners en andere stakeholders in de regio, en zullen we dit netwerk onderhouden en versterken.

In februari 2024 ontvingen de gemeenten een uitgebreide rapportage m.b.t. de IDO-resultaten.

Belastingdienst

De Bibliotheek West-Brabant zorgt voor informatievoorziening via onze communicatiekanalen en we zorgen voor doorverwijzingen naar partners die spreekuren en hulp bij invullen verzorgen. We zorgen voor een veilige ICT-omgeving (pc's en printfaciliteiten) voor zaken rondom de belastingaangifte. En we informeren over oefenaanbod op het gebied van digitale basisvaardigheden.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Collectie

Informatiepunt Digitale Overheid

Geheugenhuis

Vraagbemiddeling

Digitale Geletterdheid

Het Geheugenhuis is een uitnodigende en laagdrempelige informatie- en ontmoetingsplek binnen de bibliotheek met diverse (activerings)materialen en aansprekende programmering rondom 'het brein'. Het is een plek voor iedereen die op welke manier dan ook te maken heeft met geheugenproblemen of dementie om kennis op te doen, te praten met lotgenoten of ervaringen te delen. Hier kun je even tot rust komen en elkaar op een ongedwongen manier ontmoeten.

Het Geheugenhuis heeft een fysieke plek in de bibliotheken in Hoogerheide, Oudenbosch, Steenberg, Roosendaal en Zevenbergen. In de andere vestigingen is Geheugenhuis-collectie aanwezig.

Het Geheugenhuis is voor alle inwoners die betrokken zijn bij of interesse hebben in het individueel geheugen. Naast het aanbieden van een brede Geheugenhuiscollectie, heeft de Bibliotheek West-Brabant in 2023 actief bijgedragen aan activiteiten rondom dementie en mantelzorg samen met lokale en regionale partners zoals het faciliteren/bijwonen van informatiebijeenkomsten, Alzheimercafé's, het aanleveren van columns voor het magazine *De Hoofdzaak* en programmering rondom de belevenistafels.

Belevenistafel

In 2023 is verkend hoe de Belevenistafel domein-overstijgend kan worden ingezet. Naast inzet voor het Geheugenhuis is de Belevenistafel ingezet voor het domein Basisvaardigheden bij diverse taalactiviteiten, bij leesbevorderingsactiviteiten voor kinderen en bij de landelijke campagnes waaraan de Bibliotheek West-Brabant deelnam. De modules op de Belevenistafel zijn geüniformeerd.

Ook is de Belevenistafel ingezet bij speciale activiteiten zoals tijdens de IFLA World Library and Information Congress in augustus, waarvoor een specifiek onderdeel op de Belevenistafel is ontwikkeld.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Collectie

Informatiepunt Digitale Overheid

Geheugenhuis

Vraagbemiddeling

Digitale Geletterdheid

Vraagbemiddeling verloopt via verschillende kanalen naar gelang behoefte van de klant/inwoner:

- **Maatwerk advies in de bibliotheek:** medewerkers en vrijwilligers van de bibliotheek zijn opgeleid en toegerust om kwetsbare doelgroepen te ondersteunen: zij zoomen in op de vraag, geven informatie, verstrekken maatwerkadvies en verwijzen door naar passend aanbod van de bibliotheek of relevante partners;
- Via de **website** van de Bibliotheek West-Brabant;
- **Telefonisch** via de klantenservice of ledenadministratie;
- Per **mail** via de klantenservice;
- Via de **social mediakanalen** van de Bibliotheek West-Brabant;
- Via **WhatsApp** (bijvoorbeeld bij vragen gericht op taal).

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

DigiWegwijs

Samenwerkingen

Jeugd

Het digitaal vaardig maken én houden is één van de grootste maatschappelijke opgaven van dit moment. Je kunt alleen volwaardig deelnemen aan de maatschappij als je voldoende vaardig, weerbaar en kritisch kunt omgaan met de digitale wereld. Binnen het domein Digitale Geletterdheid stimuleren wij dat burgers vaardiger en weerbaarder worden en daardoor kunnen meedoen in én bijdragen aan de digitaliserende samenleving.

Wij helpen mensen kennis te maken en te experimenteren met de online wereld en technologie. Dat doen we door middel van het informatieve en educatieve programma DigiWegwijs.

DigiWegwijs workshops en lezingen

- We hebben in meerdere vestigingen workshops met een **plotter** georganiseerd, waarbij mensen naar huis gingen met een zelfgemaakte plantenstolp.
- De **Digitale Opruim Actieweek** waarbij we in alle acht kernvestigingen mensen hebben kunnen helpen met tips en trucs voor het digitaal opruimen van hun telefoon, laptop en computer.
- **Pubquiz** met allerlei vragen rondom het thema 'Media'. Van auteurs tot Delpher, van films tot cybercrime.

- Het **Veilig Online evenement** werd georganiseerd in samenwerking met de politie, PVO, de gemeente Roosendaal en de Rabobank. Kees van der Spek was de presentator. In de zaal zaten zo'n 80 mensen en online keken er zo'n 200 mensen mee (o.a. vanuit Bibliotheek Vlissingen, Bibliotheek Terneuzen en de LocHal in Tilburg). In Zevenbergen en Rucphen keken deelnemers van Taaloefengroepen samen online mee. De mensen in de zaal stelden vragen. Iedereen ging met een leuke goodiebag én een selfie met Kees naar huis. Inmiddels is de livestream al meer dan 1000 keer bekeken.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

DigiWegwijs

Samenwerkingen

Jeugd

DigiWegwijs webinars

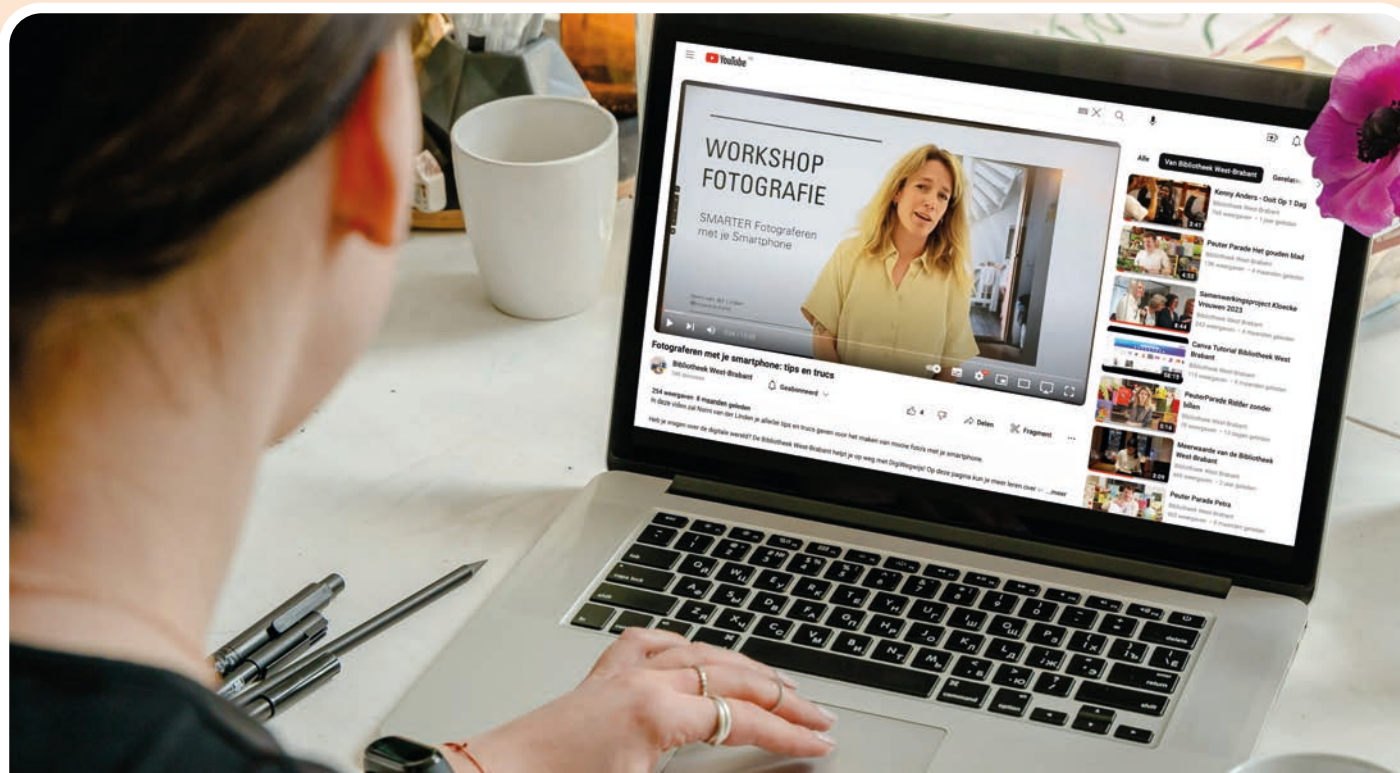
- **Fotograferen met je smartphone:** deelnemers konden online meedoen en hun vaardigheden met betrekking tot het maken van foto's met de mobiele telefoon verbeteren.
- **Veilig op het Web:** deelnemers kregen tips om vormen van online fraude te herkennen, zoals phishing, bankpasfraude en whatsappfraude. Daarnaast werd gesproken over veilige wachtwoorden.
- **Digitale nalatenschap:** we gaven tips voor het regelen van je digitale nalatenschap en er was een register-executeur aanwezig die vragen over testamenten kon beantwoorden.
- **Veilig online winkelen:** deelnemers leerden waarop je moet letten als je online aankopen doet op Marktplaats of via een webshop.

DigiWegwijs nieuwsbrieven

Na de start in februari hebben we 520 abonnees op deze maandelijkse nieuwsbrieven. We informeren inwoners over mogelijkheden, nieuwtjes en tips voor een prettiger, veiliger en duurzamer online leven. Door de veelzijdigheid van de digitale wereld lopen de onderwerpen sterk uiteen. De tips zijn praktisch en eenvoudig toepasbaar, waarmee we onze ambitie met kleine stapjes kracht bijzetten.

DigiWegwijs webpagina's

Het afgelopen jaar hebben we hard gewerkt aan de verbetering van de Digiwegwijs webpagina's op www.bibliotheekwb.nl/digiwegwijs. We delen hier informatie, concrete tips, video's en webinars. Met als doel om de websitebezoeker vaardiger, kritisch en weerbaar te maken in de online wereld.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

DigiWegwijs

Samenwerkingen

Jeugd

We zijn dit jaar op zoek gegaan naar kansrijke netwerken; dat bleek **de ouderenbond KBO**. We zijn al in meerdere gemeentes op bezoek geweest om lezingen te geven over online veiligheid. Hier gaan we in 2024 mee verder. We gaan we ook onderzoeken hoe we dit netwerk nog beter kunnen bedienen.

We zijn een samenwerking aangegaan met **NewFutureLab** uit Delft: de ontwikkelaars van de **DigiHandig app**. Zij hebben een lessenreeks gecreëerd voor mensen die willen leren hoe ze met een smartphone om moeten gaan. Ons DigiWijzer-testpanel heeft de lessenreeks getest. We hebben hier in 2023 al meerdere bijeenkomsten voor georganiseerd en gaan in 2024 de eerste serie van trainingen zelf aanbieden.

Innovatieproject Blended Leren

We ontwikkelden nieuw leermateriaal (op basis van Design Thinking) en dit is samen met de doelgroep getest en verder doorontwikkeld. Het uitgangspunt is een combinatie van zowel online/digitaal leren op eigen tempo, als fysieke bijeenkomsten.

Met een enthousiast testpanel (de DigiWijzer Club) zijn hier inmiddels 10 mini-leeropdrachten uit ontstaan. Waar passend gaan we de resultaten in 2024 verwerken in een paar van onze leermodules.

Leesbevordering

Basisvaardigheden

Informeren

Digitale Geletterdheid

DigiWegwijs

Samenwerkingen

Jeugd

Media Ukkie Dagen

Eind maart 2023 heeft de Bibliotheek West-Brabant meegedaan aan de Media Ukkie Dagen campagne. Het thema was dit jaar Balans; balans tussen verschillende media, on- en offline.

Onze focus ging uit naar het informeren van ouders en professionals over de mogelijkheden die je hebt t.a.v. verschillende media. Tijdens de PeuterParade werd hier in de vestigingen aandacht aan besteed.

Media UkkieLabs

De Media UkkieLabs zijn sinds september op alle acht kernvestigingen te gebruiken. Dit is een fysieke plek waar ouders/verzorgers met hun kroost terecht kunnen om zelf media te ontdekken. Je vindt hier speelgoed/materiaal met een link naar media. We hebben themakisten over de volgende onderwerpen samengesteld: kunst & muziek, bouwen, ruimte, sprookjes, vervoer, beroepen, natuur & planten en dieren. In combinatie met informatie (collectie) over mediagebruik voor het jonge kind.

Middels een jaarprogramma gaan we iedere maand op alle kernvestigingen een bijeenkomst in het Media UkkieLab organiseren.

Op 4 november is het Media UkkieLab feestelijk geopend in de bibliotheek in Bergen op Zoom, met een interactief mediaprogramma voor jong en oud. In 2024 worden de Media UkkieLabs in de andere gemeenten officieel geopend.

De BiebFabriek

Tijdens de schoolvakanties worden er onder de noemer van de BiebFabriek activiteiten aangeboden om lezen en digitale vaardigheden onder kinderen te stimuleren. Lezen, boeken en media worden met elkaar gecombineerd. Zo konden kinderen onder meer kennismaken met interactieve kleurplaten (Quiver), Stop-Motion filmpjes maken, handleetteren, een stripverhaal maken met bookcreator, met een green screen aan de slag en een digitaal-interactief prentenboek maken. Deze activiteiten werden met enthousiasme ontvangen.

Ontwikkelingen van de ledenaantallen in 2023

De bibliotheek is voor iedereen toegankelijk, maar alleen als lid kun je materialen lenen. In de Bibliotheek West-Brabant zijn kinderen tot 18 jaar gratis lid en vanaf 18 jaar betaal je een jaarlijkse contributie.

Terwijl er in 2022 een daling was van het aantal leden, zien we in 2023 een stijgende lijn voor alle gemeenten. In 2023 mochten we een 7000 nieuwe leden welkom heten in de regio. Opvallend is dat de stijging vooral toe te dichten is aan de jeugdleden (<18).

Van november 2022 t/m maart 2023 liep de **campagne 50% kortingsabonnement**. Hiermee konden nieuwe leden laagdrempelig kennismaken met de bibliotheek. Dit heeft in die periode een verdubbeling van de reguliere inschrijvingen opgeleverd t.o.v. dezelfde periode in het jaar ervoor: 774 nieuwe leden. Opvallend was dat relatief veel jonge leden (30-40 jaar) lid zijn geworden.

Leden van de Bibliotheek West-Brabant

Gemeente	2020	2021	2022	2023
Bergen op Zoom	13.301	13.850	15.196	16.135
Halderberge	5.282	5.060	4.373	5.874
Moerdijk	9.138	9.254	5.796	8.243
Roosendaal	22.012	22.039	19.704	20.351
Rucphen	4.596	4.649	4.128	4.261
Steenbergen	4.113	4.655	4.357	4.806
Woensdrecht	2.661	2.710	2.707	2.994
Zundert	4.247	4.641	4.231	4.803
Totaal	65.350	66.858	60.492	67.467

1. Leden; volwassen leden, jeugdleden (incl. dBos) scholen en instellingen; hier worden de groepspassen geteld. Elke groep telt als lener.
2. Een geldige lener is een lener waarvan de vervaldatum groter is dan 31 december 2023. Het CBS en de WSOB houden ook deze definitie aan. Dit is ingegaan vanaf 2022.
3. In 2022 zijn jeugdleiders verwijderd, die meerdere keren aanwezig waren. Bij de oplevering van de CBS cijfers werden dubbelingen geconstateerd en gecorrigeerd. Wat voor een deel ook het verschil tussen 2021-2022 verklaart.

Uitleningen de Bibliotheek West-Brabant

Uitleningen per gemeente (incl. dBos)	2020	2021	2022	2023
Bergen op Zoom	171.818	152.776	215.176	239.775
Halderberge	53.172	42.916	64.807	60.100
Moerdijk	86.545	74.405	112.788	113.227
Roosendaal	230.577	171.720	324.024	237.058
Rucphen	55.446	39.298	55.448	59.406
Steenbergen	49.244	53.902	79.593	80.869
Woensdrecht	43.168	41.392	55.972	52.724
Zundert	67.695	53.348	81.391	78.469
Totaal	757.665	629.757	989.199	921.628

In 2023 zien we in Roosendaal een daling van de uitleningen t.o.v. 2022. We hebben dit zoveel mogelijk onderzocht, maar kunnen het niet verklaren.

Uitleningen online Bibliotheek in 2023:

- E-books: 4293 leden leenden minimaal 1 e-book
- Luisterboeken: 2602 leden leenden minimaal 1 luisterboek

E-BOOKS EN LUISTER-BOEKEN IN 2023

In deze infographic staan de belangrijkste cijfers over het gebruik van e-books en luisterboeken in 2023 voor de Bibliotheek West Brabant.

de Bibliotheek
online

Op 31 december waren er **7524** accounts.

Leners

4293 mensen leenden minimaal 1 e-book.

Uitleningen

Er werden in 2023 gemiddeld 5.67 e-books per maand uitgeleend.

Luisterboeken

2602 mensen leenden minimaal 1 luisterboek

Hoe werden de e-books gelezen?

Top 5 uitleningen e-books per genre

Meest geleende e-books in 2023

- 1 Anya Niewierra De Camino
- 2 Dieuwertje Heuvelings Auxiety
- 3 Delia Owens Daar waar de rivierkreeften zingen
- 4 Hanna Bervoets Alles wat er was
- 5 Marion Pauw Vogeleiland

Bron: de Koninklijke Bibliotheek

Leden van de Bibliotheek West-Brabant 2023

Gemeente	Jeugdleden tot 18 jaar (incl. dBos)	Volwassen leden vanaf 18 jaar	Scholen en instellingen*	Locaties
Bergen op Zoom	12.583	3.170	382	2 locaties, waarvan 1 kernvestiging en 1 servicepunt
Halderberge	4.895	933	46	3 locaties, waarvan 1 kernvestiging en 2 haal- en brengpunten
Moerdijk	6.756	1.281	206	5 locaties, waarvan 1 kernvestiging, 3 servicepunten, 1 haal- en brengpunt
Roosendaal	15.952	3.453	946	5 locaties, waarvan 1 kernvestiging en 1 servicepunt
Rucphen	3.642	541	78	2 locaties, waarvan 1 kernvestiging en 1 uitleenpunt
Steenbergen	3.862	814	130	4 locaties, waarvan 1 vestiging en 3 haal- en brengpunten
Woensdrecht	2.190	753	51	2 locaties, waarvan 1 kernvestiging en 1 servicepunt
Zundert	3.876	815	112	4 locaties, waarvan 1 kernvestiging, 1 afhaalpunt en 2 uitleenpunten
Totaal	53.756	11.760	1.951	

**Hier worden de groepspassen geteld. Elke groep telt als lener.*

